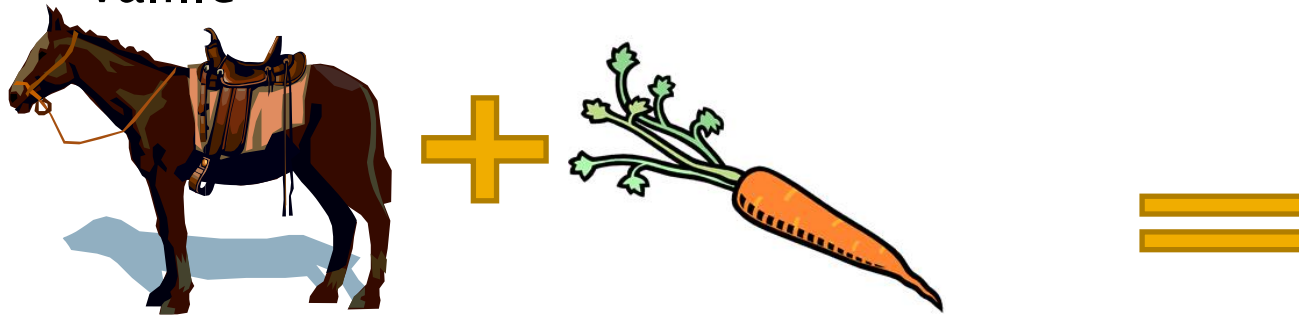

Miten ratsastaja voi vaikuttaa
hevosen oppimiseen ja
käyttöön?

Assosiatiivinen oppiminen

Eläin muodostaa assosiaation kahden tai useamman asian välille

Oppimista tapahtuu koko ajan, ei voi kytkeä pois päältä

Mitä hevonen saa?

- Tutkimuksen mukaan hevonen valitsee aina kaverit ja ruuan mieluummin kuin ratsastuksen
- Motivaatio on tärkeää
- Mitä voi tehdä?
 - Yli puolet ratsastuksesta pitäisi olla hevosen mielestä kivaa
 - Silloin sillä säilyy positiivinen kokonaiskuva harrastuksesta

Negatiivinen vahviste

Paine (apu)

Haluttu käytös
(hevonen
väistää)

Paine poistuu
(käytös
vahvistuu)

Positiivinen vahviste

Vihje (apu)

Haluttu käytös
(hevonen
väistää)

Hevonen
palkitaan
(käytös
vahvistuu)

Aiheutetaan käytös

Vahvistetaan sitä

Tallennetaan se

Tallentaminen

-
- Käytös
 - Tunnetila, jossa käytös on opittu
 - Ympäristö, jossa käytöstä on harjoiteltu

Oppiminen
aiheuttaa
anatomisia
muutoksia aivoissa

Tunnetila

- Tunnetila tallentuu opitun käytöksen mukana
- Kun käytös kaivetaan muistista esiin, tunnetila tulee mukana - näkyy käytöksessä
- Tästä syystä hevosen tulisi olla rento

Tunnetila

Millä tunteella haluat
hevosen menevän
kilparadalle?

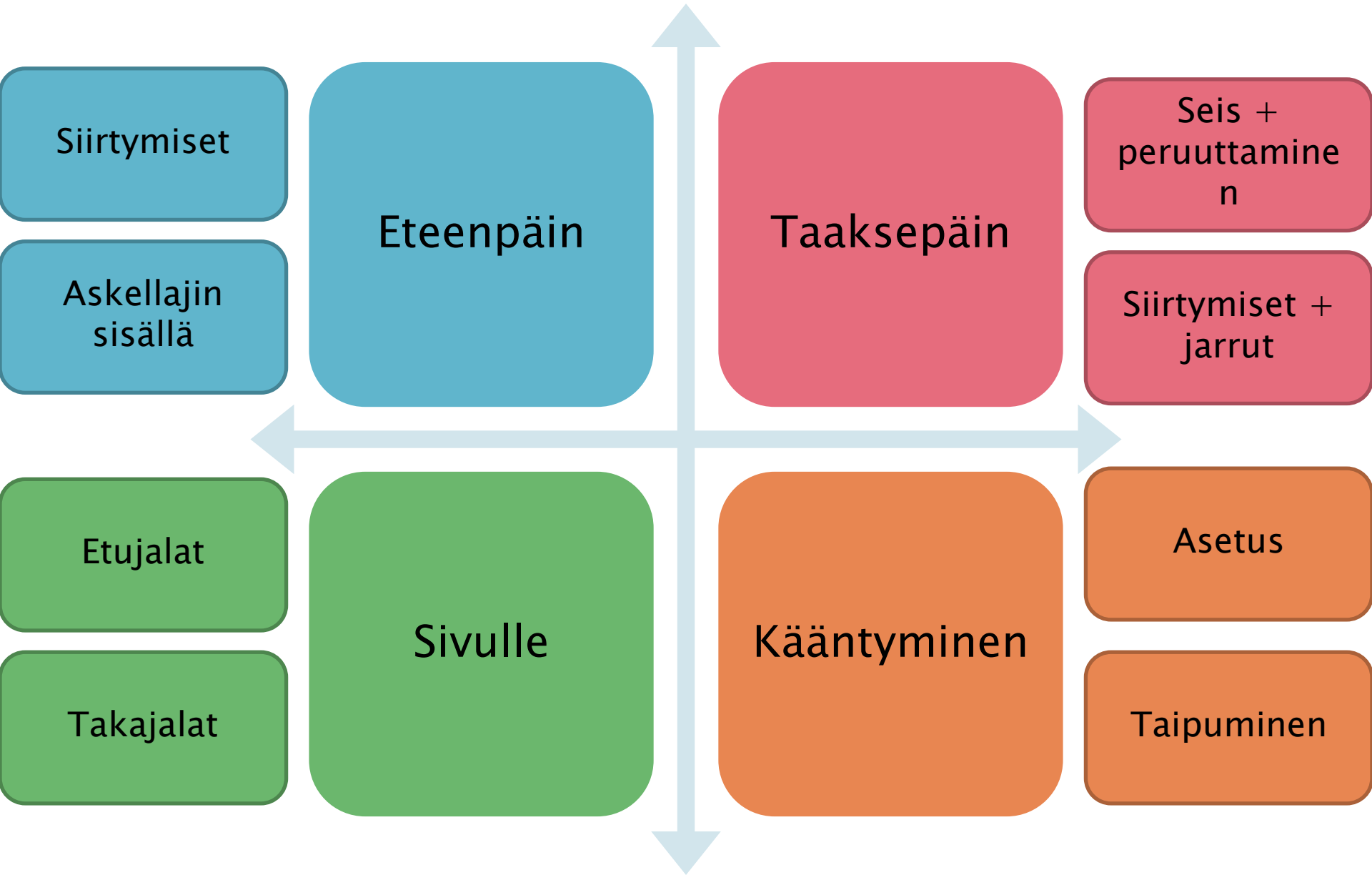

Tunnetila

Vahvista sitä tunnetta
harjoituksissa

Perusasiat

Rentous

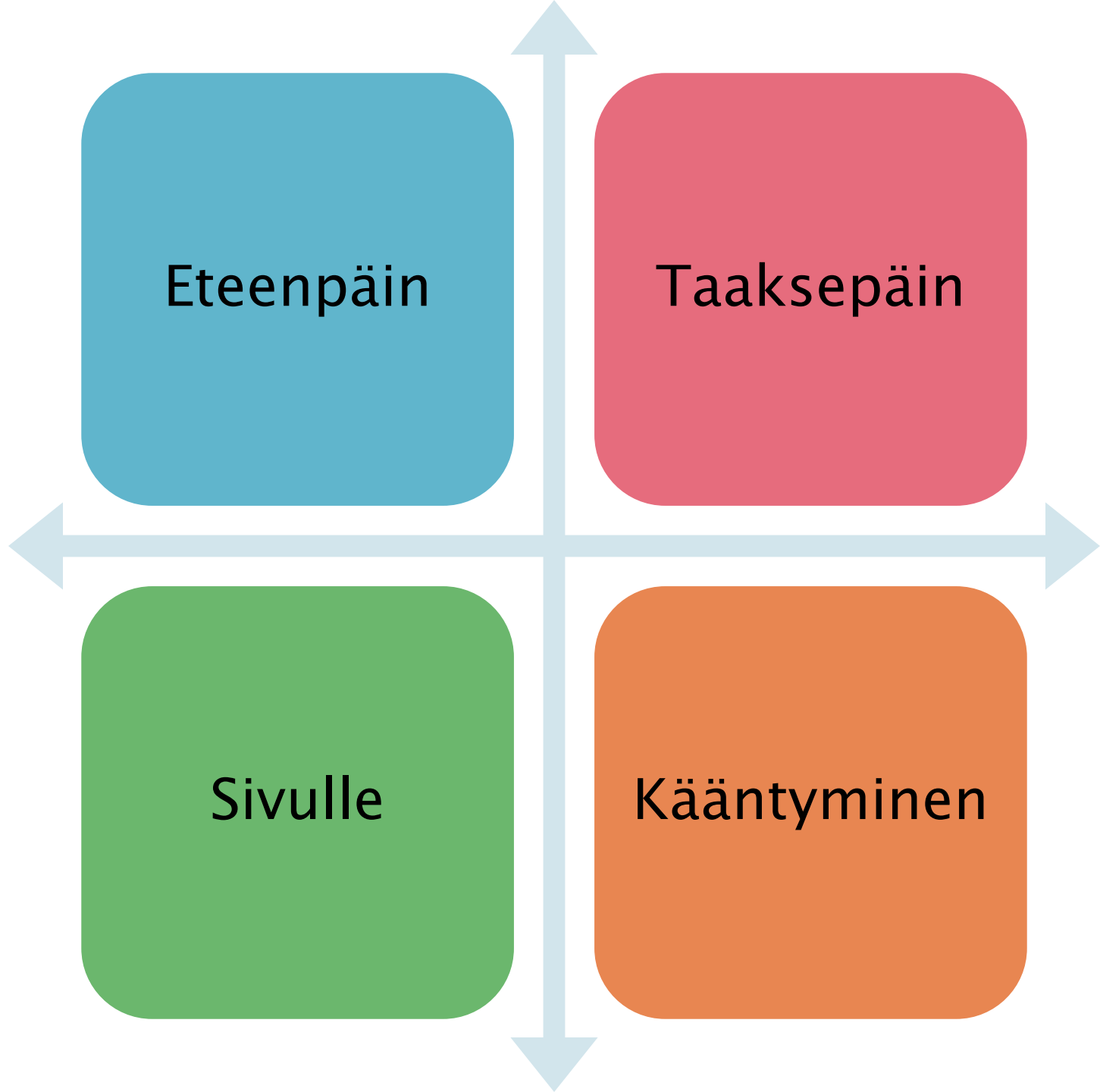
Itsensä
kantaminen

Keveys

Eteenpäinpyrkimys

Merkkikieli

- Apu on vihje, joka saa hevosen kaivamaan oikean reaktion muististaan
- Apu voisi yhtä hyvin olla äänimerkki tai mikä tahansa
- Kannattaa miettiä, miten hevonen mahdollisesti ymmärtää avut

Eteenpäin

Taaksepäin

Sivulle

Kääntyminen

Ymmärrä ja käytä oppimisteoriaa

- Systemaattinen vahvisteen käyttö, kunnes käytös on opittu
- Perusasiat on helppo testata
 - Osaako hevonen lähteä oikeasta merkistä liikkeelle?
 - Osaako se pysähtyä ja peruuttaa merkistä?
- Ellei osaa, kannattaa kerrata täsmällisen vahvisteen avulla

Tilanteita

- Liikkeellelähtö
 - Pohjeapu → ääni → raippa → kääntävä ohja → hevonen lähtee liikkeelle
 - Mistä merkistä hevonen lähtee liikkeelle?
- Pysähtyminen
 - Pidäte → hölläys → pidäte → hölläys → hevonen hidastaa
 - Mistä merkistä hevonen hidastaa?

Kouluta helposti erotettavat avut

- Mitä eri asioita voit ohjilla pyytää?
- Entä pohkeilla?
- Istunnalla?
- Mistä hevonen erottaa eri avut?
- Varsinkin jos eri ihmiset ratsastavat

Tuntuma ja jarrut

- Jos hevoselle normaali ohjastuntuma on 0,5 kg/ohja, mikä tarkoittaa hidastamista?
- Apuohjat – jatkuva paine, mistä hevonen erottaa jarruttavan avun ja normaalin paineen?
- Liian suuri tuntuma – hevonen altistuu koko ajan paineelle
- Mikä on sopiva tuntuma?

Kouluta ja käytä yhtä apua kerrallaan

- Ei jalkaa ja kättä yhtä aikaa
- Kouluta avut yksi kerrallaan, pieniin osiin pilkottuina
 - Alussa riittää pieni reaktio, vähitellen lisää

Mitä koira tekee,
jos sille sanoo yhtä
aikaa istu ja
maahan?

Tai paikka ja
tänne?

Yksi käytös – yksi apu

- Kullekin avulle vain yksi vastaava käytös
 - Esim. Laukannostoavut tarkoittavat vain laukannostoa
 - Jarrut vs. tuntuma
- Yhdelle käytökselle voi kuitenkin olla useampi eri apu
 - Helpottaa hevosta
 - Esim. Pysähtymiselle voi olla useampi vihje

Tilanteita

- Hevosen voi opettaa pysähtymään äänestä, pidätteestä, painoavusta ym.
- Hevoselle ei kannata opettaa, että tilanteesta riippuen sama apu tarkoittaa eri asiaa
 - Esim. tarkoittaako asetukset joskus asettumista ja joskus kääntymistä?

Tee toistoja samanlaisina

- Tee hyvistä asioista tapa
- Siirtymät samalla kriteerillä
- Pysähtyminen tasajaloin
- Paikoillaan pysyminen selkäänousteissa

Tilanteita

- Tasajaloin pysähtyminen
 - Hevosen ei tarvitse osata pysähtyä muulla tavoin
- Siirtymät
 - Siirtymien ei tarvitse töksähtää tai venyä

Kouluta kesto

- Apu on voimassa, kunnes sanotaan jotain muuta
- Hevosen ei tarvitse altistua jatkuvasti päällä oleville avuille
- Jos apu jää päälle, käytös vesittyy tai sammuu helposti

Sammuminen

- Sammuminen tai sammuttaminen tarkoittaa sitä, että ärsyke (apu) jatkuu niin pitkään, ettei se enää aiheuta mitään reaktiota
- Sammuttamista voi hyödyntää koulutuksessa, esim. jos hevonen reagoi apuun väärällä tavalla

Tilanteita

- ”jokaisen askeleen pitää olla eteen ratsastettu”?
- Hevosen eteenpäinpyrkimystä ei voi parantaa jatkuvalla pohjeavulla
- Hevosen käytös vahvistuu aina, kun ratsastaja myötää tai hellittää
- Jos ratsastaja ei myötää/hellitä, hevosen käytös ei vahvistu

Alleviivaa rentoutta

- Kouluttaminen tai ratsastus ei ole taistelua vaan yhteistyötä
- Kouluttajalle tai koulutettavalle ei tarvitse tulla hiki
- Älä peitä mahdollisia ongelmia välineillä
 - Turpis, apuohjat ym.
- Rento tunnetila on vähintään yhtä tärkeä kuin muut seikat

Vältä pelkoreaktioita

- Pelkoehdollistumisessa hevosen muistiin tallentuu (kerrasta) tilanne, ympäristö ihmisineen sekä tunne
- Pelkoa ei saa kokonaan poistettua
- Pelko yleistyy helposti muihin tilanteisiin

Pelkoreaktiojohdannaiset

- Suun aukominen
- Pään heiluttelu
- Hännän viuhdominen
- Vastustelu
 - Pukittelu
 - Pystyyn hyppiminen
- Ryntääminen

Esteratsastuksesta

- Esteratsastus korostaa vihjettä liiku eteenpäin
- Hevonen liikkuu vihjeestä eteen esteiden yli
- Erikoisesteitä voi harjoitella maahan kaivettuina
- Joskus kieltämisen taustalla voi olla ongelmat koulutuksessa
 - Hevonen ei liiku vihjeestä eteen

Kouluratsastuksesta

- Hevoselle voi kouluttaa käytösketjuja
- Onko se hyvä vai huono asia, että hevonen oppii radan ulkoa?
- Onko hevosen ennakointi hyvä vai huono asia?

Taaksepäin ketjutus

- Aloitetaan harjoittelu lopputervehdyksestä
- Lisätään pala kerrallaan uutta lopputervehdyksen eteen
- Mitä hyötyä?
 - Hevonen koee liikesarjat palkitseviksi, kun sitä on palkittu ketjun viimeisestä lenkistä
 - Loppuosaa kohti liikkeet ovat yhä tutumpia

Käännä ennakointi voitoksi

- Hevonen ennakoi joka tapauksessa
 - Mm. vaikeita liikkeitä viuhptomalla hännällään tai stressaamalla
- Saman asian voi kääntää positiiviseksi
 - Hevonen ennakoikin innolla ns. palkkioliikettä

Ratsastus & palkitseminen

- Haastavaa, mutta toimivaa
- Hevoselle voi opettaa ns. palkkioliikkeen, josta sitä toistuvasti palkitaan
- Tällöin myös itse liike muodostuu palkitsevaksi
 - Esim. ylälinjan venytys + liikkeen lisääminen

Ratsastus & palkitseminen

- Pysähtymistä on helppo palkita, mutta se pelkästään ei kannata
- Eteenpäinpyrkimystä kannattaa vahvistaa
- Kannattaa yhdistää ketjutus ja palkitseminen
- Harjoitus voi päättyä palkkioliikkeeseen